

zadovoljnost, hvaležnost, ker je mnogo otrok, katerim se hudo godi.

Miklavčičkino »Srce« se ti ne vidi na prvi pogled, da je epohalni »Cuore« De Amicisov. Mnogo omenjenih rečij je predelala, n. pr. »Il conte Cavour« (pag. 188), z »Grofom Radeckim« (str. 28) in druge take stvari, ki so izključno laške. A v obče se je oklepala izvirnika in po njem prevajala, semtertje tudi površno. Ker je na čelo vsakemu zvezku zapisano: »z dovoljenjem pisateljevim preložila«, moral bi biti prevod pač natančen. A ni tak vseskozi. N. pr. »bottega« (str. 38) ni »založišče«, kakor sloveni M., ampak prodajalnica (tudi delalnica). Tako tudi ne (I. str. 39): »... On pa je govoril resno in začel hitro, prejemiš (m. primši) svoje brème: — Glagol spregati se pravi... pregibati ga po številu... po številu, osebi, času... času, v katerem se vrši dejanje... In vrnivši se k vozu, da vzame drug naročaj: — Po načinu, kako se vrši dejanje.« Zakaj izvirnik se glasi (str. 32): »Ma egli parlava sul serio, e presa la braciata di legna, cominciò a dire correndo: — Chiamansi accidenti del verbo... le sue variazioni secondo il numero... secondo il numero e la persona. — E poi, buttando giù la legna e accatastandola: — secondo il tempo... secondo il tempo a cui si riferisce l'azione; to bi rekli po slovensko: »Zagrabi naročaj drv ter bežeč pregovori.« — Glagol spregati se pravi... pregibati ga po številu, po številu in po osebi. Nato vrže drva ter jih sklada... po času... po času, v katerem se vrši dejanje. E tornando verso il carro a prendere un'altra braciata: — secondo il modo con cui l'azione è enunciata: »In vračajoč se k vozu (ne »vrnivši«), da vzame drug naročaj: — gledé na način, kako biva dejanje.« — Čisto kriv gledé na izvirnik je ta stavek (I. str. 25): »Nato spleza na ležišče, zavije se v preprogo in mirno premišlja najnovejše dogodke svoje.« Zakaj laški (str. 19) se glasi: »Poi s'arrampicò nella sua cabina, tirò la tenda, e stette quieto, pensando ai fatti suoi« kar je slovenski: »Nato spleza v svojo kabino, potegne zastor (za seboj)...; pri nas in menda nikjer se ne zavijamo v »preproge!« »Scaricare« je po domače »razlagati« in ne »odkladati«. Takisto tudi ne (I. str. 40): »Počakaj... ako jo (mater) hočeš videti, jako jo bode razveselilo.« Laški (str. 33) je: »Aspetta... così ti vedrà, le farà piacere = videla te bode, veselilo jo bode.« Tudi ta-le stavek ni po duhu slovenskega jezika: »in to je jeden mojih součencev« (I. str. 41), marveč »to je moj tovariš iz šole«, »questo è un mio compagno di scuola« (pag. 34). »Povero gobbino« ni »ubogi hromi deček« (str. 46), ampak »ubogi grbavec«. Na str. 43 (»Ravnatelj« — če primerjamo z izvirnikom str. 36 »Il direttore«) je izostavljenih več stavkov in celó zasukanih. Glagol »nasmihati«, »nasmihajo« (str. 49) je v Slovencih neobičen in lahko zamenljiv. »Snežinke« (str. 50, 62, 63) m. »kosmiči«, »Le maestre« (str. 62) »učiteljice« so izostavljene v slov. prevodu. Zakaj? Takisto tudi kar na prvem mestu II. zvezka pogrešam »Il maestro supplente« (pag. 80). Glagol »obljubiti« (II. str. 5) ima v slovenščini splošno čisto drug pomen. Zato

laški (pag. 86): »mio padre ne rimase innamorato«, ne gre prevajati »mojemu očetu sta se jako »obljubila«, nego »... priljubila«, ali natančno »moj oče se je zaljubil v nje.« »I funerali di Vittorio Emanuele« bi bilo dobro, kakor je drugje Miklavčičeva storila, obrniti nanaše razmere ter tu vplesti n. pr. Bleiweisa ali Slomška, katera sta tudi mnogo storila za Slovence. »Strano« ne pomeni po naše »zanimiv« (II. str. 36). »Sospetto« ni »slutnja« (str. 40), nego sumnja, sum. »Slutnja« je »il presentimento«, Ahnung, sospetto pa je Argwohn, Verdacht. »Limatura« tudi ne pomeni »železni prah«, kakor prevaja Miklavčičeva (II. str. 50), marveč »pilovina, opilki, piljava«. »Žalno oblečena« (str. 67) »vestita a lutto« bilo bi »v žalostna oblačila oblečena«. (Prim. »Cvetje« IV. 11. o. St. Škrabec: Trauerschmuck, žalostni kinč ali rajši nakit). »Questa mattina« III. prevajamo rajši z domačim »davi«, nego »danes zjutraj«. Beseda »krog« (III. str. 56) kroži pri nas že tudi tam, kjer je ni treba. Mnogokrat se lahko zameni ali celó opusti. Pripoved »Giuseppe Mazzini« (pag. 222) zamenjena je z abstraktno »Tolažbo« (III. str. 59). To je sicer popolnoma v redu, da je izostavljen Mazzini, za katerega se ne moremo vnesti, a zakaj se ni namestilo s kakim domačim vzgledom? Zadnji stavek »Poezija« (IV. str. 49): »Koliko obeta mili domovini naši, katera se od šole nadeje vstajenja svojega« (IV. str. 51) se ni posrečil. Izvirnik ima (pag. 288): »e che immensa promessa è pel mondo.« Pač pa ima hrvaški prevod (Prim. Srdec P. Kumičić str. 140) nekaj podobnega: »a koje veliko obećanje našoj miloj domovini, koja u školi vidi svoje uzkrsnuce.« Da bi pač bilo tako! Bode-li res, to je druga. »Domovina« je napis lepemu članku na str. 60. IV. zv. Izvirniku (na str. 302) je napis »Italia«. Zakaj ni tu »Italia« zamenjena z Avstrijo? Cel članek preveva duh pravega rodoljubja. Uvod, ki je pristavljen kakor tudi hrvaškemu prevodu (prim. str. 140) — izvirnik ga nima — podaje se prav dobro. Samo nekaj bi še želel, to je, da bi se mesto imen »Hrvat, Srb, Bolgar« (str. 61), imenovala imena »Kranjec, Štajerec, Primorec, Korošec.« Zakaj prepričujemo se vsak dan, da je pri nas mnogo preveč deželnega separatizma. Treba je učiti že mladino, da se ne smemo zaradi tega ločiti drug od drugega, ker smo rojeni nekateri Gorenjci, drugi Dolenjci, Štajerci itd. Rad bi omenil še marsikaj o tej knjigi, toda ni čas ni prostor mi ne dopuščata. Rečem le: srca nam res treba, toda pravega, krščanskega. Ne pozabimo, kaj je pisal Mantegazza (Testa pag. 28): »... Un uomo tutto cuore è un bastimento carico di vele gonfiate dal vento, ma senza timone... (pag. 63). »... Cuore si, ma cuore colla testa! Cuore sempre, ma colla controfirma della ragione.«¹⁾

Lekše.

»Dijaški koledar« za leto 1892. I. letnik. Izdala in založila »Národna Tiskarna«. Cena 80 kr. Na čelu je slika pokojnega Miklošiča. — Ker se priporočajo in ponujajo našim dijakom

¹⁾ Ker je v tem znamenitem delu še nekaj važnih stvari, katerih se ni dotaknila kritika, izpregovorili bodemo še jedenkrat o njem, kadar bodemo mogli. Ureda.

nemški »dijaški žepni koledarji«, ukrenila je založba tega koledarja, da izdá slovenski koledar. Pravi koledar obsega poslednje štiri mesece t. l. in l. 1892. Za njim se vrsté razne druge v koledarjih navadne stvari; za dijake posebej zanimiv je »dijaški prijatelj«, oddelek, govoreč o srednjih šolah. Kar podaje D. K. o sv. Cirilu in Metodu, ni sicer novo, a za ta namen primerno. Drugi drobnejši oddelki ustrezajo dijaškim potrebam, kakor tudi goli papir za zapiske. Podoba Miklošičeva se jako prilega knjižici. Dijak, ki more utrpeti 80 kr., bo de dobro rabil koledar. Gledé na namen koledarjev pa seveda velja tudi, da bi ne smelo priti v »oznanila« nič, kar se ne sme priporočati vsakemu dijaku.

»Koledar katoliškega tiskovnega društva« v Ljubljani za leto 1892. Namenjen zlasti slovenski duhovščini. Četrti letnik. Cena 1 gld. 20 kr. — Ker je ta letnik jednak prejšnjim, ni treba o njem obširno poročati. Koledarska vsebina je urejena pregledno in ukusno. Ker je namenjen koledar v prvi vrsti duhovščini, navajajo se vsi avstrijski škofje; duhovske oblasti, uradi in zavodi slovenskih vladikov in navajajo se pa še posebej in natančno. Prav tako se navajajo c. kr. uradi v Ljubljani. Oddelek »Poštne določbe« in »Brzobjavstvo« je prav raben; »Pojasnila o kolkovini« so za duhovnika potrebna, zlasti koristno je »Abecedno kazalo kolkovne ali štempeljske davščine«. V »Oceni slovenskih knjig za mladino in ljudstvo« nadaljuje znan slovenski pisatelj preznamenito delo s tem namenom, da »dobimo zanesljiv imenik za ljudske šole tako primernih knjig, da ne bo mogoče nobene — vsaj ne npravne — hibe očitati«. Koledar ta — to je občno mnenje — je vsestransko primeren svojemu namenu, pa tudi ličen po vnanjosti.

Udje »Katoliškega tiskovnega društva« dobivajo koledar brezplačno. Tako imajo dovoljno povračilo za vsakoletno udnino. Število udov se množi polagoma, vendar bi se lahko še bolj.

Zdelo se nam je potrebno opozoriti čitatelje na to društvo, ki ima med Slovenci vedno več vnetih podpornikov.

»Glavna in dodana pravila« slovenske, rimsko-katoliške podporne družbe sv. Jožefa v Calumet-u (Michigan, Amerika). Tretji natis. Priredil Franjo Šetina, učitelj v Črnomlju (Kranjsko). Založila družba. Tiskal J. Krajec v Rudolfovem. 1891. Str. 15.

Levstikov »Martin Krpan« v ruskem prevodu: »Martinъ Керпанъ. Нарядный разказъ. Perevodъ sъ slovenskago M. Hostnika« je izšel v založbi »Slov. Sveta« v Trstu (8°. str. 29) in stane po pošti izvod 18 kr., 5 izvodov 85 kr., 10 izvodov 1 gld. 60 kr.

Slovenska glasba: »Slovenske pesmi« za sopran, alt, tenor in bas. Vglasbil in velečastitemu gospodu Sim. Gregorčiču, slavnemu pesniku slovenskemu, posvetil Hr. Volarič. Op. 7. V Ljubljani. Lastna založba. Cena zvezku je 70 kr. (po pošti 75 kr.). Naročnina je pošiljati H. Volariču v Kozani, p. Kojško, Goriško.

ČEŠKO SLOVSTVO.

»Maticice lidu«.

Slika iz novejšega slovstva češkega.

(Sestavil Stj. Zagorac.)

(Konec.)

Tudi veliki roman izvrstnega in zaslužnega pisca češkega Jos. Svátka »Železná koruna« ima dosti stvari, sovražnih katoliškim redovnikom. Povest Havlasova »Kněz Jan« je pisana popolnoma v Lutrovem duhu.

Drugi spisi zopet so podobni tako imenovanim krvavim romanom; napolnjeni so z vsakoršno gnusobo in z blatom, polni mržnje do krščanstva. Tak roman je »Tolerančni patent« P. Albieriha: Bog da je iznajdba ljudstva in duhovnikov, svetišča in cerkve, molitve in obredi nimajo zmisla. Duhovniki se kažejo tu kot najhujši, najbolj pokvarjeni ljudje, ki ti za denar vse storé, celo cerkveno opravilo v krčmi pri kupici vina (v pripovedi »Z kláštéra« Fr. Dvorského) itd. Med take povesti spadajo tudi nekatere Ferd. Schulza, n. pr. zgodovinska povest »Doktor Johaneck«, kjer se uprav nesramno prevrača zgodovinska resnica in sv. Ivan Nepomuk kaže kot izrodek ljudske domisljije. Pikantnih stvari je dobiti tudi v zbirki povestij »Oběti pověry«, kakor tudi v povesti »Král bídák«. S tako »osvětou« se ne pride »k slobodě«, kakor ima vsaka matičina knjiga na čelu! Več je še knjig pisanih v tem duhu, pa naj to zadóšča! Kdor se hoče natančneje seznaniti s knjigami »Maticice lidu«, naj čita prekrasno kritiko P. Skřivana v VI. in VII. tečaju »Vlasti«. Deloma sem se tudi jaz ravnal po teh izvrstnih ocenah.

Izmed dobrih knjig »Maticice lidu« omenjam pred vsem poljudno astronomijo »O soustavě slunečni« poznatega učenjaka prof. Studeničke. Knjiga je krasna in temeljita, nadahnjena z duhom vere in krščanstva. Torej more biti tudi učenjak veren. Istotako je dobra knjiga dra. Friča »O vrstvách kůry zemske«, prva boljša geologija češka. Lepa je knjiga »Zakladové hospodářství« prof. dra. Jonáka. Izvrstna je tudi knjiga dra. V. Kodyma, vrlega poljudnega pisatelja, z naslovom »Zdravověda«. Lepa zemljepisna dela so: »Život na Rusi«, »Narodove jižni Afriky«, »Mapa světa slovanského« itd. Izmed zabavnih spisov so posebnega pomena krasni in idilični »Obrázky ze Slovácka« znane pisateljice Gabrijele Preisove, dalje nekateri prevodi iz srbščine, ruščine, poljščine, francoščine in nekaj iz angleščine.

Bodi dovolj! Iz tega si more vsakdo napraviti sliko in razsodek o knjigah »Maticice lidu«, »Maticice« sami pa želimo, da bi hodila po poti prave prosvete in podala narodu češkemu mnogo dobre duševne hrane.

† **Janez Neruda.** Zaradi pičlega prostora poročamo o tem pisatelju prav kratko. Rojen je bil ta znameniti češki pisatelj 10. julija l. 1834. v Pragi in umrl dné 22. avgusta t. l. Osloboditi narod češki zavisnosti od drugih narodov, skrbeti za njegovo samostojno kulturno